

Kunnu læra nóg av friðaravtaluni í Miðeystri

Oddagrein

EFTIR áralangt stríð og kríggj er nú eydnast at fáa frið í Miðeystri. At tað er taka muninn av fullan at skriva so, vita vit væl, tí helst fara vit at vera vitni til mong dráp og terroratgerðir í hesum partinum av heiminum í komandi tíðum eisini. Kortini - og tað er einki minni enn eitt bragd og ein stór søgulig hending - hevur tað so eydnast ísraelum og palestinum at finna saman og gera eina avtalu, sum skal tryggja palestinum rættin til landaøki í tí "gamla Palestina".

HÓAST vit her heima kanska ikki geva okkum so nógva far um hesa hending, tí vit liggja so langt burturi, so eiga eisini vit at fegnast, tí nettup Miðeystur hevur í langa tíð verið at sammeta við eina bumbu, sum kundi bresta hvørja løtu og harvið festa í aðrastaðni eisini. Tað finst neyvan nakað stað á jørð, har tað í so langa tíð hevur verið eitt framhaldandi hatir og stríð millum grannafólk sum í Miðeystri.

VIT vóru so fegin, tá hvíta minnilutastýrið og apartheid máttu lúta í Suðurafrika. Friðaravtalan millum Ísrael og palestinar er ikki av minni týðningi. Ísraelska stjórnin undir leiðslu av arbeidaraflokkinum og palestinar undir leiðslu av Arafat eiga stóra tækk uppiborna fyrri tað bragd teir hava úti, eitt bragd, sum stendur einki aftanfyrri tað, sum Mandela og deDierk stóðu fyrri í Suðurafrika.

VIT eru ikki so bláoygd at halda, at nú verður alt gott og lætt í Ísrael og økinum har. Nógva stendur á í báðum "leirum". Teir víðgongdu jøðarnir og teir víðgongdu palestinararnir umframt fleiri av grannalondunum eitt nú Sjýraland, Irak og Iran høva einki henda frið, sum gevur palestinum rættin til ávis øki á Vestara Árabakka. Hesi vilja gera nógva fyrri at forkoma einki slíkar avtalu, men forða henni kunnu tey so ikki, tí hon er longu veruleiki.

NÚ er so at standa rimmarfast um avtaluna og kvala einahvørjari roynd at seta kílar í. Við hesi avtalu kunnu vit bert ásanna, at tað eru tey hólvi og tey, sum virða demokrati og samráðingar, ið vinna, tá avtornar. Hetta hevur sjálvandi kostað mong mannalív. Men tað hevur verið tað vert, hóast øll mannalív telja. Umheimurin hevur nógva at læra av bæði hesi friðaravtaluni og so kollveltandi broytingunum, sum hendi í Suðurafrika fyrri ikki so langari tíð síðani. Hesi eru dæmi um, at tað lærar seg at hava tøl, at vera treiskur og trúgva uppá, at tú kanst vinna frið uttan at skula taka til vápnini. Hóast tað sær dapurt út manga staðni, so er tað bara trúgvinn uppá at tað ber til at rækka úrslit við samráðingum, har virðingin hvør fyrri øðrum er í háðsæti, sum kann rudda slóð fyrri úrslitum. Næstan í øllum málum - stórum sum smáum - ber til við javnbjóðis dialogi at skapa frið og semju.

Sosíalúrin

Viðmerking

Eftirrationalisering!

Uppgjörda støða Tord Niclasens er ikki annað enn ber eftirrationalisering. At fólk verða skýrd lygnarar, bert tí at sannleikin gongur Tordi ov nær, eru ódámilig boð um reindyrkað politiskt ráksnúni, skrivar Bjarni Djurholm í aftursvari til Tord Niclasen

Tað eru ikki lukkulig íllsinnisglepi og ákærur Tordur Niclasen ristur av sær, nú undirritaði hevur greitt frá rætta samanhingin í málinum at velja eygleiðarar í bankakanningini. Sjálvsagt hevur Tordur fullan rætt at meta um fálaga førleikan hjá tingnum, men at skýra fólk fyrri lygnarar, bert tí at sannleikin gongur honum ov nær, atti at ligið fjart frá T.N. tað hugsað verður um politiska sjálfrættið, hann so dúgliga lifir við á politiska leikpallinum.

Hinegin er tað sjálvsagt ávis andsøgn í at geva T.N. gætur tá hugsað verður um hansara politisku karrieru, men tá ákærur undir eru so ósmætligar, skulu tær ikki standa ósvaraðar.

Rætta javnvágin

Uppgjörda støða T.N. nú í eygleiðaramálinum er einki annað enn rein eftirrationalisering, nú hann fjarir seg aftanfyrri skolláð sakligheit, tí T.N. veit betur enn hann letst.

Fólkaflokkurin hevði tað stóð frá byrjan, at vit vildu biða við uppskoti um eygleiðarar til samgongan hevði tunnið sín.

Hetta var eisini so sjálvsagt,

tí valdi samgongan eygleiðara millum sínar líur, so var tað so eyðsýnt, at andstøðan átti at gera tað sama, skuldi politiska javnvágin ikki verða skerd.

Tá samgonguvalið varð greitt, var tað tí so sjálvsagt, at Fólkaflokkurin, sum uppskotsstíllari til bankakanningina og størsti andstøðuflokkur, fekk møguleika at velja eygleiðara. Hesum tók Kr.F. eisini undir við.

Løgmann

Tá tað snýr seg um kvalifikatiónirnar hjá eygleiðaranum, er T.N. nú sera avgjörður. Men hetta er honum so líkt. Øllum kunnugt skeyt hann ein lógmann upp, men tá hetta ikki lat seg gera, kastaði hann seg í fávningin á Tjóðveldinum, og tá var eingin endi á sjálvuppgjörda rættvísingum, bert við tí eina endamálinum, at sá iva um førleikan hjá føroysku eygleiðaranum.

Kvalifikatiónir

Annars kunnu kvalifikatiónir valdast.

T.N. er so forfjeppaður í donsku eygleiðaranum. Men

hvussu man teirra persónliga engagement fara at roynast sum frálíður? Teir kenna bert málið frá donsku pressuni. Harumframt hava teir hóast alt avmarkaðar møguleikar til fullnar at seta seg inn í gongdina í málinum, áðrenn kanningin byrjar. Hvussu kunnu teir so tryggja, at ikki onkrir upplýsingar fara aftur við borðinum?

Undirritaði legði málið fyrri Løgtingið í des. í fjór. Undan framleguni varð nógva skjalatífar samlað umframt, at hópur av skriviligum tilfar og øðrum upplýsingum síðani hevur givið undirritaða rættliga neyvt innlit í kontinuitetin í málinum frá byrjan til enda. Hetta eru kvalifikatiónir, sum avgjört kunnu gagna kanningin. Tí skeyt Fólkaflokkurin undirritaða upp. Eingin annar fólkaflokksmaður var upp á tal, enn minni í uppskoti. Annars hevur flokkurin fult alt á, at fálaga kvalifikatiónirnar harumframt eru væl nøktaðar við valinum av landsgrannskoðaranum.

Viðurkenning

Nei, tað sum nerver T.N., er óttin fyrri at hvørva í politiska kjakinum. Tað kann tí sjálvsagt ikki annað enn vekja eina ávísu samkenslu, tá tað gerst so skiligt, at politiska virksemin hjá T.N. so eyðsýnt er rótfest í trondini eftir viðurkenning og at gera vart við.

Bert spell, at onnur skulu lúða undir hesi atferð, har politisku álopin tilvitað verða bygd á sekktriv minni.

Onnur orsøkin hjá T.N. at gera vart við seg, er trondin at sleppa framat, nú partur av samgonguni er á veg út í myrkrið. Tí ræður um hjá T.N. at leggja spjøg millum seg og restina av andstøðuni. Soleiðis verður dúgliga kvitað fyrri at tekkjast lógmanni.

Hetta eru eyðkenni fyrri politiska opportunismu. Ein emleiki, sum ger tað sera trupult at skapa fruktugt politiskt klima millum flokkar.

Bjarni Djurholm

Sjálvvirkandi máting av blóðtrýsti um handliðið

Tá ið blóðtrýstið verður mált hjá lækna, kann tað í fleiri førum vera ov høgt orsakað av umhvørvinum. Tann spennigur ella ampi, fólk hava av at fara til lækna, kann fáa blóðtrýstið til at hækka.

Blóðtrýstið verður hin vegin mált rætt, um tú kennir tryggleika við umstøðurnar, eitt nú heima hjá tær sjálvar, har tú ert í friði og ert væl fyrri. Við nýggja BLODTRYKTJEK kunnu øll máta sitt eigna blóðtrýsti. Tú spennir bert tólið, ið líkist einum vanligum uri, um handliðið, trýstir á ein knott - og so kann blóðtrýstið lesast á tólinum.

Tað vanliga blóðtrýstið

Tað er ikki EITT ávíst blóðtrýsti, ið kann sigast at vera vanlig hjá fólk. Tá ið blóðtrýstið verður mátað, eru tvey tøl, ið gera seg galdandi, t.d. 120/80.

Tað fyrsta tólið, tað so nevnda systolska trýstið, er tað trýstið, ið stendst av tá ið hjartað arbeidir við at pumpa blóð út í æðrarnar. Tað er eisini hetta trýstið, ið verður nevnt pulsar.

Tað seinna talið nevnt tað diastolska trýstið og stendur fyrri trýsti í æðrunum, meðan blóðið rennur inn í hjartað - millum pulssløgini.

Blóðtrýstið hjá tí einstaka er sera skiftandi sum dagurin er. Tað hækkar við kropsligum rørslum og eisini tá ið sálarligt trýst ger seg galdandi. Hetta er púra vanlig

og tískil einki at hugsa nærri um.

Um blóðtrýstið hinvegin er høgt allan dagin, kann vandi vera á fer. Eitt ov høgt ella ov lágt blóðtrýst hevur oftast eingi serlig eyðkenni, men verður sum oftast staðfest við eini vanligari heilsukanning hjá lækna.

Ov høgt blóðtrýst kann

viðgerast við serligum kosti, heilivági og broyttum livihátti - alt eftir tilmæli læknans.

BLODTRYKTJEK fæst hjá SÍRI og fólk eru vælkomn inn á gólvíð at royna tólið og máta sær blóðtrýstið, frá leygardagin 30. september.

Ulla Ryum fyrilestur

Ulla Ryum, rithøvundi og dramaturg, heldur áhugaverdan fyrilestur í Sjótleikarhúsinum leygardagin 30. sept. kl. 16.

Fyrilesturinn fer at snúgvas seg um týðningin av:

- dygdini (kvalitetinum) í sjálvri søguni
- hvussu hon verður framborin

- hvussu hon røkkur út til nógva fólk
- pallinum í tí politiska virkseminum

Fyrilesturinn vendir sær sostatt bæði til høvundar, journalistar, sjónleikarar o.o. áhugað.

Øll eru vælkomn, sigur Havnar Sjótleikarfelag í tíðindaskrivi.